Markelo's Chronyker

Stichting

Heemkunde Markelo

Jaargang 10
Nummer 1
April 2007

Marclo's Chronyke

Uitgave van de Stichting Heemkunde Markelo

Inhoud

Van de redactie	2
Weet wat je moet	3
Woonomgeving	13
Veeartsenijkunde	19
Nep-aanslag	27
Presentatie beeldbank De Hofmarken	29
Terug in 1936	32
Nu en vroeger	44

Redactieleden
Mw. W. Roodhorst, Pr. Irenestraat 13, 7475 BW Markelo, Tel. 363795
Mw. G. Stokreef-Braakman, Larenseweg 2, 7475 PW Markelo, tel. 363009
J.G. Hidders, Rijssenseweg 25, 7475 VB Markelo, tel. 361833
G.J. Leferink, Tolweg 57, 7475 BH Markelo, tel. 361890
W. Schreurs, Tolweg 27, 7475 BG Markelo, tel. 361814
J.F. Kolkman, Worsinkweg 14, 7475 TW Markelo. tel.362856

Stichting Heemkunde Markelo. Internet:
www.stichtingheemkundemarkelo.nl
Secretariaat: A.H. Vedders, Van Hogendorplaan 24 7241 HG Lochem. E-mail: antonvedders@hetnet.nl

Van de redactie

Het eerste nummer van 2007 is weer klaar. Wij hebben getracht, na veel speurwerk, weer een stukje geschiedenis in een paar artikelen van dit nummer te verwerken.
Van oudsher heeft de mens in het dagelijkse leven behoefte gehad aan kwantitatieve grootheden, met als belangrijkste wel lengte, gewicht en tijd. De oude lengtematen waren gebaseerd op delen van het menselijke lichaam. Vandaar namen als elleboog, palm, duim en voet. Daarom een artikel over "weet wat je meet". Een onderwerp waar we dagelijks mee te maken hebben als het gaat om maten en gewichten.
Omdat wij op gezette tijden ook te maken krijgen met kadastrale gegevens is onder de noemer "woonomgeving" daar ook een artikel aan gewijd.
Verder vindt u in dit nummer een uitgebreid vervolgverhaal over de voetbal. Een stukje geschiedenis van Sportclub Markelo is hiermee weer vastgelegd. Hetzelfde geldt voor het vervolgverhaal over de veeartsenijkunde. Dit keer geënt op Markelo en haar veeartsen.
Graag willen wij u ook attenderen op het artikel "Presentatie beeldbank De Hofmarken". Hierin wordt uiteengezet het samenwerkingsverband dat de Stichting Heemkunde is aangegaan met de overige historische verenigingen in de gemeente Hof van Twente. Aansluitend op dit artikel zouden wij graag het volgende verzoek tot u willen richten:
Wij weten dat vele van onze lezers hun wortels in Markelo hebben liggen. Wellicht hebben zij nog foto's over Markelo, die voor ons archief van belang kunnen zijn. Foto's van straten en wegen, gebouwen, gebeurtenissen, enz. Alles is welkom. Wij willen die foto's graag even van u lenen, zodat wij ze kunnen digitaliseren.
Mocht u deze foto's zelf kunnen scannen dan is verzenden per e-mail ook mogelijk. Graag naar het e-mailadres van onze secretaris: antonvedders@hetnet.nl.
Het secretariaat (zie adres voor in dit boekje) hoopt op vele reacties.

Weet wat je meet

Ieder vak heeft zijn bekoring. En wie van zijn vak houdt, wil graag iets van die bekoring overbrengen naar niet vakgenoten. Het Nederlands Meetinstituut (NMI) in Delft, de sinds 1989 geprivatiseerde voortgezette Dienst van het IJkwezen, omvat het door de Nederlandse overheid aangewezen standaarden-instituut. NMI van Swinden Laboratorium en fungeert als centrum voor toegepaste meettechniek.

Om te zorgen dat meetresultaten wereldwijd onderling vergelijkbaar zijn, is in de loop van de tijd een wereldomspannend netwerk opgebouwd. Aan het hoofd daarvan staan de organen van de Meterconventie, een in 1875 gesloten internationaal verdrag op het gebied van de metrologie. Nederland is sinds 1929 deelnemer van dit verdrag. Namens Nederland houdt het NMI contacten met dit verdrag.

Van wegen tot het meten van massa

Massameting door middel van het met elkaar in evenwicht brengen van een te meten massa en een standaard – het principe van de balans – is al duizenden jaren oud. Een van de bekendste meetapparaten is de houten grondbascule voor massa's tot driehonders kilogram.

Links ziet men het weegplateau, evenwicht wordt gemaakt met gewichten op de schaal rechts. Deze bascule kwam men in Mar-

kelo nogal eens tegen bij de boer voor het afwegen van bijvoorbeeld aardappelen.

Sluit- of pijlgewicht

Een ander hulpmiddel voor het wegen van massa was het sluit- of pijlgewicht. De achtereenvolgende gewichtjes passen in elkaar en samen passen ze in het afsluitbare grootste gewicht. Elk groter gewicht heeft een massa gelijk aan de som van wat erin past.

Voor munten was er het muntschaaltje. Voordat munten voorzien werden van een randschrift werden gouden en zilveren munten soms 'gesnoeid' (de rand werd er afgeknipt). Om te bepalen of munten gaaf waren, werden ze gewogen. Daarvoor waren speciale muntweegschaaltjes en muntgewichten in omloop.

Bij de huidige weegschalen wordt vaak het gehele bovenvlak als weegplateau uitgevoerd. Het resultaat kan tegenwoordig desgewenst direct in de computer worden ingelezen. Men spreekt hier van een bovenweger.

De bovenweger

Het meten van lengte

Lengte is één van de grootheden met de oudste meetgeschiedenis. Veel lengtestandaarden werden ontleend aan menselijke maten. Door de Romeinen werd de mijl geïntroduceerd, te weten duizend (mille) dubbele passen van een gemiddelde soldaat (rond 1,5 kilometer). Verder zijn ook de voet, el, palm, duim en vadem van menselijke oorsprong. De Engelse yard werd vastgelegd als de afstand van de neus tot het einde van de middelvinger van de uitgestrekte arm van koning Henry I. In Schotland werd de inch berekend door de lengte van drie achter elkaar gelegde gerstekorrels uit het midden van de aar. Nauwkeurige landmeting gebeurt door driehoeksmeting. Daarbij wordt gebruik gemaakt van goed herkenbare punten in het landschap, zoals kerktorens. In de negentiende eeuw waren er twee Franse landmeters, die via deze methode de meridiaan van Duinkerken tot Barcelona hebben gemeten voor de definitie van de meter. Omdat de Franse namen voor eenheden vlak na de bezetting in Nederland niet werden geaccepteerd, kwamen er Nederlandse namen voor de metrieke eenheden. En zo werd de meter een Nederlandse el, het kilogram een Nederlands pond, de liter een Nederlandse kan voor vloeistoffen en een Nederlandse kop voor droge waren. In de ijkwet van 1869 werden deze namen weer afgeschaft.

Het meten van druk

Druk is nog maar vrij kort geleden als zelfstandige natuurkundige grootheid begrepen en aanvaard.

De barometer

Het meten van luchtdruk werd in de zeventiende eeuw in gang gezet door twee Italianen, die de kwikbarometer ontwikkelden, maar nooit in gebruik namen. Als drukmeetinstrument was het

de Fransman Pascal, die deze metingen verder ontwikkelde. Men praat nu nog over luchtdruk van zoveel hectopascal. Toen de stoommachine in het midden van de negentiende eeuw op grotere schaal in de industrie werd ingezet, kwam er vraag naar niet te dure en eenvoudig te gebruiken drukmeters. Omstreeks 1845 ontwikkelde de Fransman Bourdon de nu nog bestaande manometer. In de industrie is deze manometer nog steeds een veel voorkomend instrument. Maar daarnaast zijn er andere drukopnemers ontwikkeld. Voor onderzoek, onder andere op medisch gebied is van een aantal opnemers uitleesapparatuur ontwikkeld, die het inlezen van waarden in een computer mogelijk maakt.

Weegbruggen

Het op papier uitgewerkte plan voor een weegbrug is voorzover bekend de eerste poging in Nederland om een vracht te kunnen wegen. Zonder dat deze behoeft te worden verladen. De datering 1740 is opmerkelijk. Engelse en Duitse publikaties wijzen de weegbrug van Birmingham uit 1741 aan als de eerste weegbrug in Europa. Vanaf 1740 kwamen al snel in heel Europa weegbruggen in gebruik.

Aanvankelijk bleef de capaciteit beperkt tot ongeveer 4 tot 5 ton, meer kon een wagen met lading niet wegen. Tegenwoordig is een capaciteit van 80 ton geen uitzondering. Rond 1900 gingen in de maatschappij steeds meer stemmen op om de definitieve herinvoering van de ijk van werktuigen. In Markelo is nog een weegbrug aanwezig. Deze bevindt zich op het terrein van mengvoederbedrijf Arkervaart.

Tank- of inhoudsmeting

De oudste inhoudsmaten waren gemaakt van hout of klei. In het begin van onze jaartelling kwamen ook metalen en glas in gebruik. Omdat het netjes tot aan de rand vullen van een inhoudsmaat met droge waar als zaad of graan niet zo eenvoudig is, werd in inhoudsmaten vaak een brug aangebracht ter hoogte van de rand.

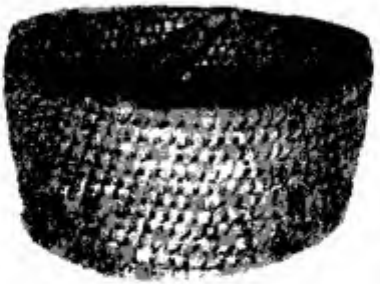

Rieten inhoudsmaat met brug uit de zeventiende eeuw. De brug is aangebracht om de vulling nauwkeurig te kunnen afstrijken.

De maat werd dan gevuld met een kop er op en deze werd over de brug afgestreken met een strijkstok.

Graanmaat met strijkstok

Met enige handigheid konden sommige handelaren ervoor zorgen dat er te veel aan de strijkstok bleef hangen. Vandaar ons welbekende gezegde: Er is *iets aan de strijkstok blijven hangen*. Onze inhoudsmaat liter stamt af van de naam *litra*, die in de Griekse- en Romeinse tijd als maat voor olie in gebruik was. Om de inhoud van een tank te bepalen werd een omtreksmeting uitgevoerd.

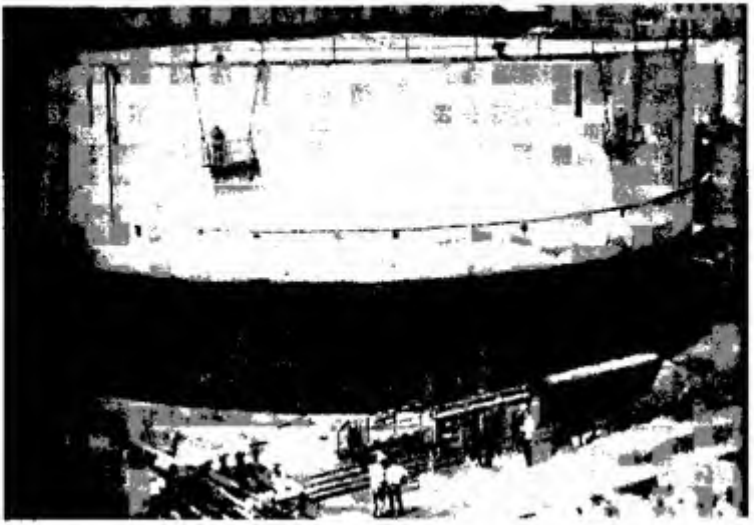

Omtreksmeting van een opslagtank

Benzinepompmeting

Meetwerktuigen worden geboren uit de behoefte van de tijd. Dat geldt ook voor de benzinepomp, die kort na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in Amerika op het toneel verscheen. In Nederland deed de pomp in 1919 zijn intrede. Tot dan werd de benzine verkocht in blikken van tien liter.

De meetpomp

Het oudste type benzinepomp was de meetpomp. Deze handbediende zuigperspomp werd geacht per slag een bepaalde hoeveelheid te verplaatsen.

De opvolger was de visible pomp, de pomp met maatglazen, oftewel de kolvenpomp. Het Nederlands Meetinstituut test regelmatig de juiste hoeveelheid afgeleverde benzine.

Het logo van het Nederlands Meetinstituut

Gas- en speelautomaatmeting

Met de ijk van gasmeters werd in Nederland in 1876 begonnen. Anders dan voor maten en gewichten, die op locatie werden onderzocht, moesten gasmeters worden geijkt in de ijkkantoren, die daartoe werden ingesteld. Metingen aan speelautomaten worden o.a. uitgevoerd aan roulettes. Bij de legalisering van casino's in Nederland in 1975 werd door het parlement de eis gesteld, dat de goede werking van roulettes moest worden gecontroleerd. De metingen met de meest directe invloed op de speluitkomst betreffen de breedte van de vakjes en de hoogte van de tussenschotjes.

Tijdmeting

Uren, minuten, seconden ... De ene keer glijden ze als zand door je vingers, dan weer lijken de wijzers van de klok te kruipen. Voor ons gevoel is de tijd een begrip, maar tijd laat zich met hoge nauwkeurigheid meten. Het taalgebruik is zwaar beladen met tijd. *Meestal is tijd geld, maar soms moeten we de tijd korten, de tijd verdrijven, of zelfs tijd doden. Enerzijds wordt alles aangetast door de tand des tijds, anderzijds heelt de tijd alle wonden. Wij zijn bij de tijd, op tijd, over tijd of uit de tijd, tijdloos of tijdgebonden. We kunnen tijd winnen, besparen en verliezen en enkelen zijn hun tijd ver vooruit.*

De zandloper

Tijd is meetbaar, een belangrijke tijdseenheid is het etmaal met een dag en een nacht. Om de dag verder te verdelen werden zonnewijzers gemaakt. Bij bewolking was de zonnewijzer niet bruikbaar, daarom werd er gezocht naar andere methoden om tijd te meten. Waarschijnlijk omstreeks het jaar 1200 werd de zandloper uitgevonden. Vrij kort daarna kwam het mechanisch uurwerk, aangedreven door gewichten en later ook met veeraandrijving. Aanvankelijk werden klokken gelijkgezet op de zonnestand. De hoogste stand van de zon werd om twaalf uur bereikt. Later werd de stand van de aarde in haar baan om de zon bepalend voor de tijd.

Het pond, het ons en de IJkwet

Bij het opstellen van de Nederlandse IJkwet 1937 was de voorloper van het metrieke stelsel uitgangspunt. In deze stelsels passen namen als kilogram, gram, pond en ons.

Set gewichten met ijkmerken

Van elk van deze eenheden zijn koperen gewichten gegoten, die jaarlijks op grond van die wet geijkt worden.

Schalen en graden

Een schaal waarmee we dagelijks worden geconfronteerd is de Beaufort-schaal voor windkracht. Gedurende een korte tijd werden windsnelheden door het KNMI opgegeven in meter per seconde, maar daarna is men weer overgegaan op de term 'zwakke en matige wind, windkracht twee tot vier'. Windkracht twaalf wordt gebruikt voor alles boven 32,6 meter per seconde.

Kwikbarometer

Koortsthermometer

Een schaal die we liefst niet aan den lijve ondervinden is die van aardbevingen. Een schaal die vaak luid en duidelijk op ons afkomt is van tonen. De luidheid wordt uitgedrukt in dB (decibel). Een schaal die wordt gebruikt voor de hardheid van mineralen is die van Mohs. Talk, gips, calcium, fluoriet, apatiet, veldspaat, kwarts, topaas, carborundum en diamant zijn mineralen waar Mohs de hardheid op getest heeft. Tenslotte kennen we

de meest bekende schaal voor het meten van de temperatuur ,die van Celcius en Fahrenheit.

Van persoonsnaam tot eenheid

Van de persoonsnamen, gebruikt in eenheden kun je bijna een alfabet maken: Ampère, Dalton (1.66004 kg), El (69 cm), Fahrenheit, Gray, Henry, Inch, Joule, Kelvin, Lambert, Maxwell, Newton, Ohm, Pascal, Qirat (175 m²), Röntgen, Siemens, Tesla, Uure (5,565 km), Volta (volt), Watt, Xestes, Yard en Zoll.

Kort voor de invoering van het metrieke stelsel was een grote verscheidenheid van maten in gebruik. De grotere vaten waren voor eenvoudige produkten zoals fruit en turf, omdat het voorhanden hebben van een weegschaal te duur was. Kleinere houten inhoudmaten voor graan en zaad werden met vulblokjes op de juiste maat gebracht met een sleuf in de rand. Een mutsje was een kleine inhoudsmaat, onder ander gebruikt voor sterke drank. Uit de exemplaren met een oor kon voor het naar bed gaan het 'slaapmutsje' worden gedronken. Door de grote verscheidenheid van maten, gewichten en meetsystemen zullen we er ongetwijfeld wel enkele niet beschreven hebben.

Bron: Weet wat je meet
Vertellingen over maten en gewichten

Gedichtje

Uit Frankrijk ontsnapte onlangs
vanuit een fokkerij een gans.
In Elsen eindigde haar vlucht
en sprak zij, zichtbaar opgelucht,
tegen haar soortgenoten daar:
"Geloof me het is zeker waar,
dat als de Fransen zich gaan roeren
gans, pas dan maar op de boeren."

De Woonomgeving

Misschien bent u geïnteresseerd in hoe uw eigen woonomgeving er heel vroeger uitgezien heeft? Net als bij vele andere zaken uit de geschiedenis geeft internet ook hier uitkomst. Op de website www.dewoonomgeving.nl *"**De WoonOmgeving.nl** Nederland zoals het was"* kan men gegevens over de eigen woonomgeving, zoals deze er omstreeks 1832 uitzag, te voorschijn halen. Het gaat hierbij om kadasterkaarten en beschrijvingen van de hierop aangegeven percelen.
Bij de samenstelling van diverse uitgaven van de Stichting Heemkunde Markelo (vooral m.b.t. de beschrijvingen van de verschillende Marken) is veel gebruik gemaakt van de gegevens op "De WoonOmgeving.nl"

Doel van de internetsite

"De WoonOmgeving" is een project dat tot doel heeft Nederlandse archieven, voor zover deze betrekking hebben op het Kadaster, door middel van digitalisering beschikbaar te stellen aan een breed publiek.
Nauw betrokken bij het project zijn de Erfgoedkoepel voor de Documentaire Informatievoorziening en het Archiefwezen (DIVA), de Rijksarchiefdienst (beheerder van de kadastrale administratie uit 1832) en het Kadaster.

Iets over de historie van het kadaster

Keizer Napoleon Bonaparte had in het begin van de negentiende eeuw geld nodig voor zijn veroveringsdrang. De invoering van grondbelasting zag hij als een probaat middel. Immers grondeigendom kun je moeilijk verbergen of ontkennen.
In Frankrijk werd daarom in 1808 begonnen met een georganiseerde wijze van opmeting, schatting en tenaamstelling van grondeigendom: de vervaardiging van een kadaster. De naam kadaster komt oorspronkelijk via het Franse cadastre van het Latijnse catastrum, dat grondbeschrijving betekent.

Ook aan de Hollandse departementen werd opgedragen een kadaster naar Frans model te vervaardigen. De allereerste opmetingen in Nederland vonden in 1811 en 1812 plaats. Na de val van Napoleon in 1813 werd onder Willem I in 1832 het Kadaster in Nederland - behalve in Limburg (1841) - officieel ingevoerd.
De via "De Woonomgeving.nl" te raadplegen kadasterkaarten van 1832 zijn dus de eerste van Nederland.

De eerste kaarten bleken niet geschikt om stadsuitbreidingen op een behoorlijke manier in kaart te brengen. De eerste hermetingen vonden dan ook al halverwege de 19de eeuw plaats. Daarmee ontstond ook de behoefte aan een landelijk coördinatenstelsel. Tot 1970 was de dienst van het Kadaster wat betreft voornaamste taakstelling, doelstelling en uitvoering nog hetzelfde Kadaster als in 1839: grond registreren voor een grondbelastingsysteem. Na die datum werd de rechtstoestand een steeds belangrijker gegeven.

Het Kadaster heeft ruim 140 jaar tot het Ministerie van Financiën behoord. Vanaf 1973 valt het Kadaster onder het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Op 1 mei 1994 is het Kadaster een zelfstandig bestuursorgaan geworden met als belangrijkste taak: het registreren van de rechtstoestand en de gesteldheid van onroerend goed en het verstrekken van informatie hierover.

Begrippen bij de gegevens uit 1832

Bij de informatie op de site worden enkele begrippen gehanteerd die enige uitleg vereisen. Het gaat hierbij om de bij de gegevens van 1832 behorende begrippen als Minuutplans, Verzamelplans en OAT's.
Minuutplans zijn oorspronkelijke kadastrale kaarten, die ongewijzigd de situatie van 1832 weergeven. Ze bevatten de percelen, gebouwen en perceelnummers. Een Verzamelplan is een overzichtskaart van de gemeente in 1832 met de bladbegrenzingen van de minuutplans daarop aangegeven.

Een OAT (Oorspronklijk Aanwijzende Tafel) is een register uit 1832 dat onder andere de naam van de eigenaar, beroep, woonplaats, soort van eigendom (bijvoorbeeld huis en erf, bouwland), oppervlakte, belastingklasse en belastbare som bevat.

Een verzamelplan heeft betrekking op een kadastrale gemeente en wordt aangeduid met de betreffende gemeentenaam. Zoals het bij een burgerlijke gemeente om een bestuurlijke indeling gaat, zijn kadastrale gemeenten door het Kadaster vastgesteld. Een burgerlijke gemeente kan uit meerdere kadastrale gemeenten bestaan. De burgerlijke gemeente Markelo van 1832 kwam geheel overeen met de kadastrale gemeente.
Bij het verzamelplan wordt het grondgebied van de kadastrale gemeente onderverdeeld in secties, aangegeven met een letter. Bij de minuutplans wordt een sectie weer onderverdeeld in bladen. De aanduiding van een minuutplan is op deze wijze met: kadastrale gemeente, sectie en blad. In deze zin betekent "Markelo B2" het volgende: van de kadastrale gemeente Markelo, sectie B – dit is in dit geval Oost-Elsen-, het tweede blad, hier voorstellende "Zuidelijk-Elsen": het gebied grofweg omsloten door de "Weg van Goor en de Weg van Elsen naar Rijssen", de "Holtdijks Beek", de grens met Elsenerbroek en de grens met "Noordelijk-Elsen" (bij "Mensink").

Werken met de site

Opmerking vooraf:
Momenteel (februari 2007) is de website, reeds sinds geruime tijd, "bevroren". In het project is men bezig een nieuwe site te ontwikkelen. In afwachting hiervan worden geen aanpassingen aan de huidige site verricht. Het e.e.a. verklaart tevens waarom de site op bepaalde punten wat minder gebruiksvriendelijk is.

U kunt op verschillende manieren zoeken naar een verzamelplan, minuutplan of OAT. Allereerst kan dit via de zichtbare kaart van Nederland. Hierbij kunt u in het presentatiedeel kiezen voor de optie "Actuele kaart 2000" of de optie "Gemeentegren-

zen 1832". Door middel van in- en uitzoomen en het verschuiven van de kaart, kunt u een bepaald gebied selecteren. Als u ver genoeg ingezoomd bent op de kaart, worden de locaties van de verzamel- en minuutplans als icoontjes op de kaart weergeven: "VP" (Kadastrale Gemeente) en "MP".

Daarnaast kunt u ook zoeken met behulp van een administratieve ingang. Hierbij gaat het om gemeente, postcode, landmeter, toponiem (plaatsnaam) en perceelnummer. Deze zoekingangen vindt u in de bovenbalk onder de knop "Zoek". Nadat u gekozen heeft voor een bepaalde administratieve ingang, kunt u gebruik maken van de getoonde tabbladen in het onderste deel van het scherm.

Op de site bij "?" kunt u bovenstaande instructies vinden evenals verdere uitleg. Hier is tevens aangegeven op welke wijze u afdrukken van de kaarten kunt bestellen.

Voorbeeld

Om op de site bijvoorbeeld gegevens van de oude school in Elsen en omgeving te vinden (met weinig inzoomen en verschuiven), kunt u via de administratieve ingang als volgt te werk gaan:
Met achtereenvolgende menukeuzes "Zoek", "Perceelinfo OAT", "Via perceelnummer" en dan keuze in het "tabblad" onderaan van de juiste "Provincie" (Ove), Gemeente (Markelo) en Sectie/Naam (B, Oost Elsen), verdere keuze (rechts) "Minuutplans", "Blad 2" met daarna "Toon Minuutplan" vindt men als resultaat het Minuutplan "Oost Elsen, Tweede Blad " zijnde "Zuidelijk-Elsen". Via inzoomen of keuze "Volledig" (linksboven) krijgt men deze kaart gedetailleerd. Met verschuiven zal men dan bij de boerderijen "Schreurs" en "Beumers" ("De Schoolbuurt") op perceel 120 de School met eigen -niet goed leesbaar- perceel nummer 121 ontdekken ...

Eventueel kan men de ingezoomde kaart afdrukken met keuze (links) "Printen": zie bijgaande "**Minuutplan Gegevens**"

Minuutplan Gegevens

Provincie	Overijssel
Kadastrale Gemeente	Markelo
Sectie	B
	Oost Elsen
Blad	2
Laagste - Hoogste Perceel	91 - 324
Schaal	2500
Landmeter	Lith van
Voorletter(s) Landmeter	S.
Voornaam Landmeter	
Jaar	0
Bijbehorende OAT	
Kadastrale Gemeente	Markelo
Sectie	B
	Oost Elsen
Pagina	

Met het invullen in het "tabblad" van een perceelnummer, bijvoorbeeld "120" met daarna keuzes "zoeken" en "Toon OAT" krijgt men de OAT-bladzijde te zien waarop perceel 120 voorstelt: "huis en Erf" van "Jan ten Hoven", landbouwer te Elsen: zie bijgaande "**OAT Gegevens**".

Perceel 121 staat hier te boek als: "School en erf", groot 77 "vierkante ellen" (=m2), "onbelast" met als eigenaar "De markte van Elsen".

Voor de samenstelling van dit artikel is gebruik gemaakt van de gegevens van www.dewegonomgeving.nl.

OAT Gegevens

Provincie	Overijssel
Kadastrale Gemeente	Markelo
Sectie	B
	Oost Elsen
Pagina	7
Laagste - Hoogste Perceel	104 - 120
Bijbehorend Minuutplan	
Kadastrale Gemeente	Markelo
Sectie	B
	Oost Elsen
Blad	2

Veeartsenijkunde in de loop der eeuwen
(vervolg)

In onze vorige uitgave hebben we geschreven over de diergeneeskunde in de middeleeuwen en hoe vanaf eind van de 18e eeuw met horten en stoten er een wetenschappelijke opleiding voor dierenartsen tot stand kwam.

Echter pas in 1855 werd door de gemeenteraad in Markelo een officiële dierenarts benoemd. Het was de toen 62 jarige landbouwer H. Jansen die deze taak kreeg toegewezen. Hij was verplicht om de boeren, die daarom vroegen, hulp te verlenen wanneer zij problemen hadden met de gezondheid van de dieren. Hij mocht daarvoor een redelijk tarief berekenen. Arme boeren met ziek vee moest hij gratis helpen. Een goede opleiding voor diergeneeskunde had Jansen niet gevolgd. Zijn handelingen steunden op de ervaring die hij in de loop der jaren had opgedaan.

Op 20 september 1862 kreeg Markelo zijn eerste gediplomeerde dierenarts n.l. de uit Ambt-Delden afkomstige G.J.Stokreef. Na hem kwamen van 1900 tot 1916 achtereenvolgens: Van Alphen, Kets, v.d.Steur en Langeler voor kortere tijd in Markelo.

Dit was niet het geval met de in 1916 benoemde dierenarts Voorderman. Dat hij van plan was om hier te blijven bleek wel

omdat hij van de gemeente een grotere woning verlangde, die aan de Stationsweg werd gebouwd en waar hij toen ging wonen.

Voorderman

Voorderman was afkomstig uit Aalten en zoon van een hotelhouder. Op de lijst van studenten aan de Veeartsenijkundige Hogeschool te Utrecht werd hij in 1911-1912 vermeld en ook dat hij aan zijn studie had voldaan. Zijn werkgebied beperkte zich niet alleen tot de gemeente Markelo maar ook Diepenheim viel daaronder tot in Hengevelde toe. Naast zijn werk als dierenarts in dit uitgestrekte gebied was hij tevens directeur van het slachthuis in Goor. Hier was hij op 1 november 1924 voor de tijdsduur van 5 jaren benoemd, men wist nog niet of deze dienst wel zou floreren. Iedere vijf jaar volgde er weer

Dierenarts Voorderman met vrouw en dochter Marietje

een benoeming tot in 1938. Hij werd toen gemeenschappelijk hoofd voor de keuringsdienst voor vee en vlees van de drie gemeenten Goor, Markelo en Diepenheim. Later werden daar Stad- en Ambt-Delden nog aan toegevoegd.
Dat dit laatste werk niet altijd even gemakkelijk was bleek uit de woorden die de burgemeester sprak bij het zilveren jubileum in

1949. In diens rede schetste hij het werk van de heer Voorderman dat vooral in het begin buitengewoon moeilijk was: *'aan de ene kant stonden de ambtenaren en aan de andere de slagers'.* De burgemeester was er trots op hem in dienst te hebben, het bewijs dat hij zijn taak goed uitoefende. Ook de heer D. Boswinkel, die namens de slagers uit Goor, Diepenheim en Markelo sprak, zei dat de verstandhouding thans beter was dan vroeger: *'De gezamenlijke slagers zullen door hun plicht te doen medewerken om die goede verstandhouding te bewaren'.* Het werk van de heer Voorderman zal er ongetwijfeld hebben toe bijgedragen dat de consument een gezond stukje vlees op zijn bord kreeg.
In zijn dankwoord merkte de heer Voorderman op: *'Deze dag is 'n beetje anders dan anders. Nu keur ik niet maar keuren anderen. En ik meen uit de woorden van burgemeester Vlam op te mogen maken dat ik onvoorwaardelijk ben goedgekeurd'.* Verder zei hij dat hij officieel 33 en een half jaar in dienst van de gemeente Goor was, want reeds in juli 1916 had wijlen burgemeester Van der Stadt hem opgedragen toezicht te houden in de slagerswereld. Dat was in de periode dat ieder nog vrij kon slachten.

Dit was ook de tijd dat diergeneeskunde nog min of meer in de kinderschoenen stond. Er waren nog geen middelen als DDT en peniciline. Om koeien te ontluizen en te ontschurften werden ze in een luchtdichte box geplaatst waarin voor de kop een gat was gemaakt. Zo werd voorkomen dat ze het giftige gas inademden dat in de box werd gedaan om luizen en schurftmijt te doden. Eens per jaar was er een grote happening in het dorp. Dan kwamen de boeren met hun hengstveulens naar een bepaalde plaats om ze door Voorderman te laten castreren. Dit leverde ongetwijfeld het nodige spektakel op want ze boden, ondanks dat de dieren werden vastgebonden, hevig verzet omdat van verdoving toen nog geen sprake was.

Hoewel dierenartsen zich in het verleden weinig of niet met de gezondheid van pluimvee bezig hielden, werd dit anders toen

hun fokkers en vermeerderaars verplicht werden om de kippen door een dierenarts op de gevreesde ziekte pullorum (salmonella) te laten onderzoeken. Daarvoor moest van elke kip een druppel bloed uit de kam gehaald worden door een dierenarts, die dit dan vermengde met een druppel antigeen zodat hij kon zien of dit exemplaar met de ziekte in aanraking was geweest. Van Voorderman is bekend dat hij weigerde om bij de boeren in het vaak stoffige kippenhok te gaan zitten. Hij zetelde, al naar gelang van het weer, op de deel of bij mooi weer onder de pruimenboom.

Op cultureel en maatschappelijk gebied zette hij zich ook veel in. Hij was bestuurslid van de Oranjevereniging, het Groene Kruis en voor de toneelvereniging Bilderdijk betekende hij enorm veel. Dit laatste heeft u kunnen lezen in een van de vorige nummers. Daarnaast was hij actief voor de jaarlijkse fokveedag in Markelo. Verder ging hij op jacht met de heren van Ter Horst uit Rijssen en met die van café De Pot en bovendien was hij ook nog lid van de soos. Het zwembad aan de Potdijk kwam er mede door zijn inzet. Van hem was bekend dat hij erg op de centen was. Ter illustratie: toen er een weg in het Weldam moest worden verhard en hem een bijdrage werd gevraagd weigerde hij dit omdat er maar één klant van hem aan die weg woonde. En laat het nou gebeuren dat een week later uitgerekend hij met zijn auto kwam vast te zitten in die betreffende weg! De boeren die hem geholpen hebben wezen hem er wel nadrukkelijk op dat de verharding van die weg wel érg belangrijk was.
Al met al was hij een markant iemand die voor de gehele gemeenschap van Markelo van betekenis is geweest, die bij de boeren wel nors kon overkomen maar voor de mensen in zijn naaste omgeving bijzonder vriendelijk was. Na zijn pensionering als directeur van het slachthuis verhuisde hij van de Stationsweg naar de Roosdomsweg. De dierenartsenpraktijk had hij al in 1948 aan zijn opvolger, Ter Heege, overgedragen.

Dierenarts Ter Heege

Deze volgde Voorderman in 1948 op in dat eerder genoemde zeer uitgestrekte werkgebied. Het was niet alleen die uitgestrektheid maar ook de uitbreiding van de veestapel en de bestrijding van veeziekten zoals tbc en mon-en klauwzeer,

Dierenarts Beekman, geassisteerd door Arnold Pluimers, veearts in opleiding, opereren een koe die een stukje ijzerdraad in de darmwand had zitten. Op de voorgrond de instrumententafel, terwijl de eigenaar,met een looplamp aan een greep, bijlicht.

waarvoor grote aantallen dieren gecontroleerd en ingespoten moesten worden, die eigenlijk voor één persoon teveel waren. Om al die werkzaamheden te kunnen uitvoeren nam Ter Heege een assistent in dienst n.l. Knape. Deze bezocht de adressen in Diepenheim en de Markelose boeren aan die kant van het Twentekanaal. 's Middags assisteerde hij Ter Heege bij de boeren in Markelo. De samenwerking verliep niet probleemloos en daarom begon Knape voor zichzelf in Diepenheim.

Dierenarts Beekman bij een moeilijke bevalling

Een aantal van de boeren daar en aan de Diepenheimse kant van het Twente-kanaal wilden dat niet en bleven trouw bij de Markelose praktijk. Daardoor bleef Knape's praktijk vrij klein en die van Ter Heege nog veel te druk. Het gevolg was dat ongeveer eind 1960 Beekman in de praktijk van Ter Heege kwam. Toen, mogelijk door de drukke werkzaamheden (ook vaak 's nachts) de laatste met kerst 1961 door een hartaanval getroffen werd, stopte hij als praktiserend dierenarts en werd directeur van het slachthuis in Meppel. Later werd hij directeur–inspecteur bij de inspectie Zwolle. In mei 1962 kwam dierenarts De Groot bij Beekman in de praktijk.

Dierenartsen Beekman en De Groot.

Zoals gezegd kwam in 1962 dierenarts De Groot naar Markelo, vanuit Zutphen, waar zijn vader ook dierenarts was. Deze was eerst praktiserend en later directeur van het slachthuis aldaar. Opmerkelijk is dat van die vader een notitieboekje bewaard is gebleven uit de tijd dat hij tijdelijk heeft waargenomen voor

Dr.D. de Groot

Voorderman in Markelo. Grappig dat hij bij het noteren van de namen soms de bijnaam en een andere keer de officiële (zondagse) naam noemde.

De Groot was, mede door het beroep van zijn vader, als kind al van plan dierenarts te worden. Samen runden hij met Beekman tot 1975 de praktijk, wel met behulp van Get van Gatjan Meenderink, die de koeien moest vasthouden bij het enten en spuiten.

Alle koeien werden 1 keer per jaar geënt tegen mond- en klauwzeer en gespoten voor het tbc-onderzoek (het laatste is vergelijkbaar met de kruisjes die de ouderen onder ons vroeger op school kregen). Het was vooral de rundertuberculose die ook voor de mens gevaarlijk was. Hierdoor raakten ook in Markelo diverse mensen besmet en moesten een langere periode in een sanatorium doorbrengen.

In de zeventiger jaren kwamen er ook voor de varkens entingen voor varkenspest, vlekziekte en de ziekte van Aujeszky.

In 1975 kwam Joost de Veer naar Markelo om als derde arts de praktijk te bemannen en in 1985 kwam Tako Veenstra er ook nog bij. Beekman en Joost de Veer vertrokken tegelijk in 1992, voor hen in de plaats kwamen Holtkamp en Paul Fransen. Op 1 januari 1994 stopte dierenarts De Groot met zijn werkzaamheden, zijn plek werd ingenomen door v.d.Nobelen.

Bord van Roekevis (Leunk, De Wever)

Ook de heren Veenstra (1998), Holtkamp (2005) en Fransen (2006) verlieten deze werkkring. Thans wordt de praktijk gerund door v.d.Nobelen en zijn vrouw en daarbij de dames Smit en Kamp.

Gezien het aantal dames dat de Markelose praktijk 'bemand', kunnen we constateren dat ook in de dierengeneeskunde veel veranderd is. In de plaats van de hautaine dierenarts van vroeger zijn vriendelijke dames gekomen en wordt de huidige dierenarts vaak bij de voornaam genoemd. Wat de aard van het werk betreft is er veel veranderd omdat een belangrijk deel nu bestaat uit het helpen van kleine huisdieren in plaats van het vee van de agrarische bedrijven. Inhoudelijk wijzigde er nog veel meer. De nadruk ligt nu op preventieve gezondheidszorg door o.m. vacci-

naties en begeleiding. De praktijkruimte is, in vergelijking tot die van de eerste arts, veranderd van een klein kamertje met wat potten naar een speciaal gebouw dat naast de gewone onderzoeksruimten is voorzien van de modernste apparatuur voor het maken van röntgenfoto's en het verrichten van operaties.

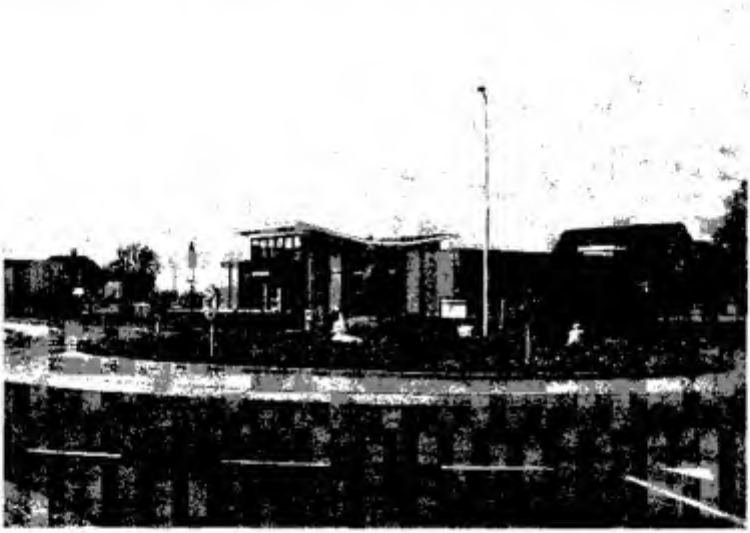

De nieuwe praktijkruimte.

Nep-aanslag

Herinneringen aan Wereldoorlog II, verteld door Ruud Dollekamp.

Bij een van onze zoektochten naar en in vliegtuigwrakken vond mijn broer Theo een groot Duits lichtkogelpistool. Hij zag het ding een halve seconde eerder dan ik, en ik hield er geruime tijd een flinke jaloezie aan over.
Het pistool was van giet-aluminium en grotendeels fraai afgewerkt met o.a. een glimmend Notenhouten handvat.
De diameter van de loop was flink wat groter dan die van een jachtgeweer en we kenden dan ook geen enkele munitiepatroon

die er ook maar enigszins in paste. Om er toch een beetje mee te kunnen bravoeren, stopte mijn broer er een jachtpatroon in waarvan we eerst het kruit uit de huls hadden verwijderd, spande dan de grote zware trekker, haalde die daarna over en zei er regelmatig zelf 'pang' bij, terwijl door de tik van de dikke slagpen de lege patroonhuls een rammelend geluid in de pistoolloop veroorzaakte. Bij het verwijderen van het kruit van de jachtpatroon lieten we het slaghoedje maar 'lekker' zitten. We hadden namelijk al diverse pijnlijke ervaringen opgedaan met exploderende slaghoedjes!
Dat de slagpin van dat logge pistool nooit het slaghoedje van die lege jachtpatroon trof, kwam waarschijnlijk omdat het pistool bij het afschieten maar zelden verticaal omhoog gehouden werd en de loopdiameter van het lichtpistool ruimschoots groter was dan de diameter van de jachtpatroon.

Echter ruim een maand later gebeurde er dan toch hetgeen ik al die tijd stiekem had gehoopt. Alleen het moment waarop was uiterst bizar. Op zekere dag stopte er voor de wegversperring bij het huis van kleermaker Kuipers op de Holterweg een Duitse personenauto, merk Adler, waaruit 2 Duitse officieren stapten, uitgerust met hoge petten, nieuw uitziende lange jassen en glimmende leren laarzen. Ze liepen naar het huis van onze oom Hendrik, dat al sedert geruime tijd deels gevorderd was door de plaatselijke Ortzkommandant. Ze passeerden daarbij op hooguit een meter afstand mijn broer en mij die bij die wegversperring wat stonden te spelen. Mijn broer was daarbij zo druk aan het pief-paf-poeffen met dat grote luchtpistool, dat hij die kerels in het geheel niet opmerkte.
En...-ongelofelijk, maar waar-... uitgerekend op dat moment trof de slagpin wel het slaghoedje en een redelijke knal was het gevolg, waarbij de lege jachtpatroon met een zielig boogje uit de loop viel. Die officieren schrokken zich echter rot, een ervan pakte mijn broer onmiddellijk het pistool af, bekeek het aandachtig, mompelde wat tegen zijn collega en gaf het, tot onze grote verbazing en opluchting, weer terug, zonder verder iets te zeggen.

Na de bevrijding heeft een Canadese soldaat, die ons in de weide van boer Hiddink zag rondstruinen tussen allerlei munitiekistjes en dergelijke, het ding uit voorzorg alsnog geconfisqueerd.

Presentatie beeldbank van De Hofmarken

Bij notariële acte van 1 februari 2006 is de Stichting De Hofmarken opgericht. Zij beoogt de belangen te behartigen van de in de gemeente Hof van Twente werkzame Heemkundeverenigingen. Te weten: Heemkundevereniging Ambt Delden, Historisch Centrum Hof van Twente in Delden, Old Deep'n in Diepenheim, Historisch Goor en Stichting Heemkunde Markelo.
Het bestuur van De Hofmarken nam begin 2006 het initiatief om de zeer grote hoeveelheid foto's en krantenknipsels, die tot dan op verschillende locaties opgeborgen lagen in stoffige kasten en slechts incidenteel werden geraadpleegd, te digitaliseren en middels internet voor iedereen op een aangename manier vrij toegankelijk te maken.
Daarmee werd beoogd om alle belangstellenden, in en buiten de gemeente, een beeld te geven van personen, gebouwen, straten,

Foto uit 1918. Staand van l.naar r.H.J.Heilersig, G.J.Dollekamp (Platje), Johan Sandermann, zittend, G.Dollekamp (beurtje),H.v.Dam, J. ter Welle, H.Klumpers

bijzondere maar ook dagelijkse gebeurtenissen in de verschillende kernen van de gemeente, vanaf het eind van de 19e eeuw tot heden.
Met het surfen door de vele foto's gaat men weer terug in de voltooid verleden tijd en waant zich weer even een onderdeel ervan.

Het initiatief van het bestuur van De Hofmarken kon gerealiseerd worden dankzij een ruimhartige financiële bijdrage van de gemeente Hof van Twente en een flexibele opstelling van de firma DEVENTit Multimedia BV in Bunschoten, verantwoordelijk voor het onderliggende zoeksysteem. Ook het Prins Bernhard Cultuurfonds ondersteunt dit project met een financiële bijdrage. Echter met name de niet aflatende inzet van de vele vrijwilligers van alle aangesloten Heemkundeverenigingen maakt het mogelijk dat, binnen het tijdsbestek van één jaar, de eerste foto's al aan het publiek kunnen worden getoond.

Ruim 10 000 foto's en 6 500 indexen op krantenknipsels (voor een groot deel betrekking hebbend op Markelo) kunnen al worden geraadpleegd. Diverse vrijwilligers zijn in de verschillende locaties bezig dit aantal gestaag te doen groeien. Uiteindelijk zullen ruim 40 000 foto's worden opgenomen.

1935 Aanbieding van een krentewegge door de buurt aan Burg.Korthals Altes.

Met drie verschillende zoektechnieken kan het publiek het bestand doorzoeken: -systematisch zoeken met behulp van een rubriceringsysteem; -vrij zoeken betekent dat men met een bepaald woord of familienaam de hele database kan doorzoeken; - uitgebreid zoeken geeft de gelegenheid om meer gericht te zoeken. De zoekresultaten kunnen gepresenteerd worden in verschillende lay-outs, echter altijd voorzien van een korte verklarende tekst.Het systeem biedt bezoekers de mogelijkheid om per e-mail copyen van de foto's of van de originele krantenknipsels te bestellen. Deze worden na ontvangst van een geringe vergoeding per e-mail of per post toegezonden.

Verzamelen van blad voor het bedekken van de aardappelkuilen tegen strenge vorst. Een van de vele foto's die u kunt vinden in de beeldbank

De internetsurfer kan in woord en beeld kennis maken met Hof van Twente, haar bewoners én al datgene wat er in de verschillende kernen geweest en gebeurd is door in te tikken:
www.dehofmarken.nl

Terug naar 1936
(vervolg)

We vertelden in het nummer van oktober 2006 de oprichtingsgeschiedenis van Sportvereniging Markelo en wat er al zo gebeurde tot 1954. Op dat moment werd er nog gespeeld op het terrein bij De Haverkamp, een plek waar iedereen welkom was.

Voetbal, na 1953

In 1954 werd er een lichtmast geïnstalleerd, zodat er ook 's avonds getraind kon worden.
De successen van de elftallen waren heel wisselend, toch was er bijna ieder jaar wel iets te vieren. Vooral de junioren speelden vrij goed, het enthousiasme van de jeugd was enorm en de toeloop van jonge leden was navenant. Het was zelfs in het seizoen '55-'56 een topjaar want het A juniorenelftal behaalde het algehele jeugdkampioenschap van de GVB. Door het groeiend aantal leden en omdat het A elftal in de senioren werd ingedeeld, kon er weer met 4 teams in de competitie gespeeld worden. In die periode werden er nieuwe kleedkamers gebouwd met eigen wasgelegenheid.
De rondvraag op de vergaderingen was een prima gelegenheid om je meeleven met de vereniging tot uitdrukking te laten komen. In deze jaren was het Jacob van der Wolde die dankbaar gebruik maakte van deze mogelijkheid. Zo stelde hij in 1958 o.a. de volgende vragen en opmerkingen: - geef geld uit voor het

onderhoud van het terrein; -hoe zit het met de Beusbergerwaterleiding onder het terrein; - kunnen er pupillen-elftallen spelen; - kunnen we een beker beschikbaar stellen voor het schoolvoetbal; - het terrein heeft van de trainingen en wedstrijden al veel te lijden, is het niet verstandig bedrijfsvoetbal en ander gebruik van het veld te weren; - laat het eerste elftal na de zware competitie en promotiewedstrijden geen series spelen; - er is een wedstrijd gespeeld voor het uniformfonds van de fanfare, pas op voor precedentwerking naar andere verenigingen; enz.

De KNVB had ook in onze regio behoefte aan goede, gediplomeerde, scheidsrechters. O.a. werd door G.Leussink de cursus daarvoor gevolgd en met succes zoals uit het cijferlijstje blijkt.

De vereniging wilde de koninklijke goedkeuring verkrijgen, zodat ze rechtspersoonlijkheid zou bezitten. Daartoe moesten zowel de statuten als het huishoudelijk reglement worden herzien. Bij Kon. Besluit van 15 oktober 1959 werd de goedkeuring verleend.
Nu waren de bestuursleden niet langer zelf aansprakelijk voor eventuele financiële schaden.
Voor het 25 jarig bestaan in 1961 werd een commissie benoemd om alles te regelen, zo werd een hoop gekissebis voorkomen en het bestuur kon zich niet overal mee bezighouden. Dat Markelo

binnen de KNVB ging meetellen bleek uit de verkiezing van de voorzitter H.J.Lonink tot plv. lid van de Commissie van beroep. Wat de vereniging niet wist, en waar wel aan voldaan moest worden, was de opgave aan de

KNVB per twee maanden van de ontvangsten van de gespeelde wedstrijden.

De vraag van Jacob van de Wolde over het laten spelen van pupillen werd gehonoreerd. In '61-'62 werd een eigen competitie voor hen opgezet met Diepenheim, Hector, GFC en Twente (Goor). De pupillen wonnen zelfs een tournooi op het Hectorterrein. Dat de clubliefde sterk was bewees een speler van Markelo door het weigeren van een contract in het betaald voetbal.

Voetbal was niet het enige dat de leden werd aangeboden. Er werd b.v.in de winter van '62-'63, die erg streng was, geschaatst om zo het onderlinge contact vast te houden.

Door de groei van de vereniging werd de mogelijkheid van spelen op het ene veld bij de Haverkamp te weinig. Een tweede veld, aan de Roosdomsweg, werd met subsidie van de gemeente ingericht. Dit startte in 1964 maar het duurde tot september 1967 voor het werkelijk gebruikt kon worden. Nu we toch de Haverkamp noemden moet verteld worden dat de vereniging bij hen altijd een warm onthaal kreeg. Voor het voetbal was niets hen teveel.

De vereniging werd al wat ouder daarom kon er voor het eerst een seniorenwedstrijd gehouden worden. Dit beviel zo goed dat

het jaar daarna gevraagd werd of er een vijfde team kon gaan spelen met senioren. Het bestuur had daar geen enkel bezwaar tegen. Er werd maar één voorwaarde aan verbonden: de spelers moesten zelf het initiatief nemen en dat deden ze ook. Wel was het heel jammer dat de pupillencompetitie niet meer gehouden kon worden. De reden was dat de Twentse Voetbal Bond verboden had om nog langer tegen Diepenheim en Markelo te spelen. Immers die verenigingen speelden in de Gelderse Bond. De man die de stoot had gegeven voor de jeugdafdeling en zich speciaal voor deze jongens inzette, de heer Joh. Dollekamp uit Goor, werd in 1966, toen hij 30 jaar lid was, benoemd tot lid van verdienste.

1966 Het eerste elftal met geen kampioen

Voor wat de competitie betreft verging het Markelo wisselend. Soms wel, soms geen kampioenschap in een seizoen. In '68-'69 was het bijzonder, het seniorenelftal werd kampioen en de pupillen. Gold hier oud gedaan, jong geleerd?

En, eindelijk, in 1972 kwam de vrouw aan bot. In een van de jeugdelftallen speelde Ina Krabbenbos mee, wel is waar als invalster maar het begin was er. In Markelo was inmiddels een sportraad in het leven geroepen. Omdat de voetbalvereniging

meende de hoofdbewoner van het sportcomplex aan de Roosdomsweg te worden zou de gemeente met haar rechtstreeks moeten onderhandelen en niet via de sportraad, was de mening van het bestuur.

Af en toe werden er ook avonden georganiseerd met een ander doel dan ontspanning. Zo werd er door dokter P.Oosthoek een lezing gehouden getiteld: 'Volgende keer beter', over de medische begeleiding in de sport. Bij de Haverkamp was inmiddels een feestzaal gekomen, met kleedkamers en douches. Van de laatste kon Markelo dankbaar gebruik maken. Ook werd er conditietraining gestart op de Pieuw waarbij de kleedkamers van de atletiekvereniging in de nabijheid van De Pot gebruikt mochten worden.

Door alle jaren heen bleef het een probleem wie de kosten van een strafzaak moest betalen. De vereniging betaalde die, maar dat liep soms vrij hoog op. Moest dat wel of niet verhaald worden op de speler? In later jaren werd de regeling getroffen dat als een speler schuldig werd bevonden hij zelf de kosten moest betalen, zo niet dan betaalde de sportclub. Toen er een sporthal was gebouwd kwam de vraag naar zaalvoetbal.

Afsplitsing van Markvogels

In 1974 kwamen er problemen van heel andere aard aan de orde. Een aantal leden wilde alleen nog op zaterdag spelen. De oorzaak was dat de zondag in veel gezinnen geheel aan het voetbal werd besteed en dat was een bezwaar. Godsdienst was niet de reden maar het familieleven kwam teveel in de knel. Hoewel met man en macht geprobeerd werd de zaterdagcompetitie binnen de sportclub Markelo te verwezenlijken, lukte dat uiteindelijk niet en er werd op 28 april 1975 een nieuwe voetbalvereniging, die uitsluitend op zaterdag competitie speelde, in het leven geroepen: Markvogels. Dit was een enorme aderlating voor de vereniging, zodat er het volgende competitiejaar nog maar met 3 elftallen gespeeld kon worden.

Toch was er weer een heel andere opleving want in datzelfde jaar was er vraag naar vrouwenvoetbal. Geen probleem om dit te realiseren als er voldoende animo binnen de vereniging zou zijn. Nou en dat was er, het volgende jaar meldden zich maar liefst 30 vrouwen aan!
1976 was ook weer een jubileumjaar, dat werd gevierd met de traditionele receptie in de middag en 's avonds de 'Sportclub-brulfte'. Bij dat jubileum werden verschillende leden gefêteerd, de heer G.Krabbenbos kreeg een koninklijke onderscheiding, de heer H.J.Lonink de zilveren bondsspeld, zowel van de KNVB als van de afdeling Gelderland. De vereniging werd verrijkt met een bondsvlag en de ontspanningscommissie bood een geluids-installatie voor het terrein aan.
Het verlies aan leden door het zaterdagvoetbal had zich inmiddels al weer geheel hersteld want er namen maar liefst 7 seniorenelftallen aan de competitie deel. Om een indruk te geven van hun sterkte volgt hier hun indeling in het seizoen 1976-1977: 1e elftal speelde in de 1e klasse, het 2e in de 2e, het 3e in de 3e, het vierde ging naar de 4e klasse en het 5e speelde daar ook in. De plaats van de beide andere elftallen stond niet in de notulen.

Toen kwam er voor het eerst, zij het op zeer bescheiden schaal, sponsoring. De Haverkamp bood trainingspakken, voor het eerste elftal, aan met reclameteksten en dat bod werd in dank aangenomen. Om de kennis van de spelregels bij iedereen op peil te houden verzorgde de heer J.Manuel, KNVB scheidsrechter en oud-lid, een druk bezochte avond. De meubilering van de kleedgelegenheid werd geleidelijk uitgebreid, zo moest er een tafeltje komen om de wedstrijdformulieren te kunnen invullen en werd er ook om spiegels gevraagd. Later leverden die echter problemen op want kennelijk waren er leden die hun eigen gezicht niet wensten te zien en de spiegels sneuvelden dan ook regelmatig. Dat jaar was er sprake van te verhuizen naar de Roosdomsweg, dan zouden er ook reclameborden kunnen worden geplaatst. Lastig was dat er nog geen eigen kantine was en het was niet duidelijk of de gemeente hiervoor zou zorgen. Het volgende jaar, 1978, werd besloten tot het zelf bouwen van die kantine.

Die werd op 22 december 1978 met een bazaar in gebruik genomen, ook werd er door de heer Lonink een gedenksteen ingemetseld.

1978 was een merkwaardig jaar want het ledental overschreed de 400 grens, er kwamen minivoetballers: spelers onder de 8 jaar, er werden voor het eerst trofeeën uitgereikt voor de beste speler, het beste elftal en het slechtste elftal en bovendien werd het clubblad "Schijnbeweging" door de Nederlandse Sportfederatie geselecteerd bij de beste 25!

De vereniging bloeide niet alleen op het voetbalterrein, dat blijkt uit de hoeveelheid commissies die er los van de elftalcommissies waren. Er was een toto-, een feest-, ontspannings-, clubblad-clubhuis- en onderhoudscommissie. Elke commissie had haar eigen wensen. Door b.v. de clubhuiscommissie werd gevraagd om spelmateriaal voor de jeugd, zoals damborden en een tafeltennisspel. Terwijl anderen zich weer zorgen maakten over de verzorging op het veld: er moest EHBO komen en ook een brancard.

In 1980/81 verhuisde ook het eerste elftal naar de velden aan de Roosdomsweg. Toen werden er ook reclameborden geplaatst, wel 55 stuks. Diverse elftallen waren overgegaan tot het organiseren van eigen feestjes aan het eind van het seizoen, wel leuk maar om de leden aan de vereniging te binden werd gepleit voor

1 feestavond per jaar. In ieder geval werd op 17 juli 1981 het 45 jarig bestaan gevierd met o.a. een wedstrijd tussen oud-spelers uit Markelo en die van buiten de gemeente. Voor de jeugd werd een zeskamp georganiseerd. In dat jaar ging er voor het eerst een meisjeselftal meespelen in de competitie. En er was op 3 augustus een wedstrijd aan de Roosdomsweg tussen FC Twente en FC Amsterdam, die wel 1000 bezoekers trok.

Het 500ste lid wordt verwelkomd.

Door het alsmaar groeiend aantal leden waren de twee velden te weinig, de gemeente werd gevraagd om een derde veld, maar daarvoor moest eerst grond geruild worden met de fam. Boswinkel. In 1983 speelden er maar liefst 29 elftallen, 9 senioren, 2 meisjes-damesteams, 8 junioren en 8 pupillen. Het eerste damesteam behaalde dat jaar voor het eerst het kampioenschap en promoveerde.

Dames kampioenschap in 1984

Om het vijftigjarig bestaan te vieren organiseerde Sportvereniging Markelo een Zwaluwenjeugdtoernooi. Bovendien vonden er in dit jaar allerlei speciale activiteiten plaats. Onder meer werd een volleybaltoernooi voor jeugdleiders en junioren gehouden, een veteranentoernooi, een crossloop, een bazaar. Zaalvoetbal werd voor het eerst in competitieverband gespeeld, zelfs met twee elftallen.

Er vond in 1986 wisseling van voorzitter plaats, de heer Lonink, lid vanaf 1938, die heel lang de leiding van de vereniging in verschillende functies, op zich had genomen, trad af en werd tot erevoorzitter benoemd. Zijn opvolger werd A.J.Brinkers.
Het eerste elftal behaalde in 1990 het periodekampioenschap en promoveerde naar de 3e klas KNVB. Een moeilijkheid was dat het verschil in niveau met het tweede nu zo groot was geworden dat dit moeilijk te overbruggen was. Maar Markelo 2 zag in 1992 kans om kampioen te worden in haar afdeling en ging in de 1e klas van de GVB spelen. Bovendien kon het eerste zich

niet handhaven in de 3e klas en zakte naar de 4e in het volgende jaar. Zo was het geschil gelukkig niet groot meer.
De FC Twentespelers Deurkink en Karnemelk gaven aan maar liefst 70 pupillen een demonstratietraining. Dat was geweldig. De sponsoring ging niet van een leien dakje, daar moest hard aan gewerkt worden wat lang niet gemakkelijk was. Kon verandering van tenue daar aan bijdragen? Ook het bouwen van een tribune kwam aan de orde en daartoe werd in 1995 besloten.

Het ging met de prestaties van Markelo op het voetbalveld zeker niet slecht. In 1998 promoveerde op 2e pinksterdag het eerste elftal zelfs naar de tweede klas KNVB. Het hield het volgende jaar goed stand in de hogere klasse en eindigde op de 7e plaats in de competitie. Het tweede werd dat jaar kampioen en het derde behaalde het periodekampioenschap.

Een van de jeugdelftallen tussen 1975 en 1981

De MKZ-crisis in 2001 had tot gevolg dat er nog laat in het seizoen gespeeld moest worden in de competitie en nacompetitie. De samenvoeging van 5 gemeenten tot de nieuwe gemeente Hof van Twente leverde extra werk voor het bestuur op. Er moest

overleg gepleegd worden met de andere verenigingen in de nieuwe gemeente.
In 2001 gingen alle spelers in een vernieuwd tenue het veld op. Na een korte terugkeer van het eerste elftal in de 3e klas zagen ze in 2002 hun inzet beloond met opnieuw de promotie naar de 2e klas.
Dat de jeugd de volle aandacht kreeg blijkt uit het opstellen van een jeugdbeleidsplan in 2002 en enige jaren later het bouwen van een speciaal jeugdhonk.

Markelo en Markvogels weer 1.

In 1975 had de afscheiding van een zaterdagafdeling geleid tot de oprichting van de voetbalvereniging Markvogels. In 2003, na bijna dertig jaar werden er pogingen ondernomen om de beide clubs weer tot een geheel te smeden. Dat lukte. In 2005 werd overeenstemming bereikt en smolten de beide verenigingen weer ineen, zodat Markelo nu nog slechts één voetbalvereniging kent. Er wordt zowel op zaterdag als zondag in competitieverband gespeeld. Financieel had deze samenvoeging toch ingrijpende gevolgen. Zo moesten alle spelers van voormalig Markvogels nieuwe shirts krijgen en de kantine was nu te klein geworden.

De wisselende successen in de competitie komen duidelijk uit als we de resultaten van het eerste elftal in de afgelopen paar jaar bekijken. In 1999 promoveerde dit elftal naar de 2e klasse KNVB, in 2001 degradatie, 2002 promotie, 2003 degradatie, 2004 promotie, 2005 degradatie en 2006 weer promotie. Het lijkt een beetje op het weermannetje en vrouwtje. Moet er voor dit elftal een 2½ klasse in het leven geroepen worden, zodat ze in die klasse kunnen blijven?

Dat Markelo een club is die een band tussen haar leden weet te behouden blijkt uit de vele leden, die een verenigingsspeld bezitten voor 25, 40, 50 en zelfs 60 jaar lidmaatschap! Ook de zelfwerkzaamheid van de leden is enorm groot. De uitbreiding

van het clubgebouw in 2005, met een nieuwe bestuurskamer, kantoortje en jeugdhonk, werd geheel op eigen kracht verricht.

In 2006 wilde de gemeente Hof van Twente de kleedkamers privatiseren, daarover werden al diverse besprekingen gevoerd. Zover is het echter nog niet gekomen. Ook de nu bijna gereed zijnde, nieuw aangebouwde, kleedkamers zijn weer eigenhandig gebouwd.
In 2006 bestond de vereniging 70 jaar en ze zal daar zeker nog veel jaren aan toevoegen.

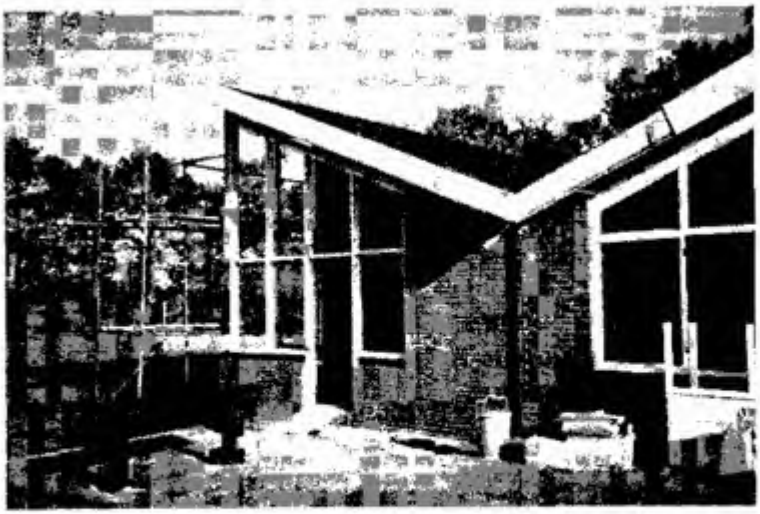

nieuwe bestuurskamer in aanbouw

Nu

Het verschil aan de Holterweg tussen 2007 en 1920

Vroeger